СЕКЦІЯ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ТА СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

EDUKACJA MEDIALNA I INFORMACYJNA : NOWE WYZWANIA I PERSPEKTYWY

Vladimir Petrov
Doktorant Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
Bydgoszcz, Polska
waldemarden1157@gmail.com

W większości państw europejskich usługi telekomunikacyjne, internetowe oraz medialne należą do jednych z najbardziej dynamicznych sektorów gospodarki. Przyszłość mediów i ich kształt w dużym stopniu zależą również od korporacji międzynarodowych. Rozwój mediów oraz wzrost ich znaczenia w życiu społeczno-kulturalnym wpływają na rosnące zainteresowanie wykorzystaniem ich potencjału w edukacji na każdym poziomie nauczania. Przemiany ekonomiczne, naukowo-techniczne oraz kulturowe zachodzące we współczesnym świecie sprawiają, że na pierwszy plan wysuwa się technologia informacyjna. Postępująca rewolucja informatyczna w dużym stopniu wpływa na sposób funkcjonowania społeczeństw [1].

Podstawową kwestią decydującą o korzystaniu z nowych technologii jest motywacja — to od niej zależą decyzje o zakupie komputera i połączenia sieciowego oraz zdobywanie umiejętności niezbędnych do używania odpowiednich aplikacji. Dopiero kolejną kwestią jest fizyczny dostęp do komputerów i Internetu w domu, pracy, szkole lub innym miejscu, a także samo korzystanie z nich, gdyż dostęp nie musi jeszcze oznaczać użytkowania (szczególnie przy braku motywacji). Jako trzeci poziom wyróżnia dostęp kompetencyjny, jako że korzystanie z komputerów i Internetu wymaga odpowiednich kompetencji w zakresie obsługi oprogramowania, wyszukiwania informacji w sieci, oceny jej wiarygodności i przydatności oraz zdolności jej przetworzenia i wykorzystania do własnych celów. Z kolei czwarty, najwyższy, poziom dostępu do nowych technologii stanowią rozmaite sposoby korzystania z komputerów i Internetu, które mają wpływ na sytuację i szanse życiowe użytkowników. W ujęciu tym

kluczowy element stanowi motywacja, która jest podstawą rozwoju umiejętności we wszystkich obszarach kompetencji.

Pomimo tego, że posłużyliśmy się kategoriami odnoszącymi się do kolejnych etapów edukacyjnych, niezwykle istotne jest, aby myślenia o edukacji medialnej i informacyjnej nie zawężać jedynie do szkolnych murów. Działania z zakresu edukacji medialnej i informacyjnej z powodzeniem mogą być prowadzone przez organizacje pozarządowe, domy kultury, biblioteki oraz inne instytucje edukacyjno-kulturalne.

W wielu dokumentach międzynarodowych [2] podkreśla się fakt, że edukacja medialna i informacyjna dotyczy w równej mierze dzieci i młodzieży, co dorosłych.

Kompetencje medialne i informacyjne na poziomie minimalnym umożliwiają uczestniczenie w życiu społecznym za pośrednictwem mediów. Optymalny poziom kompetencji reprezentuje pełnoprawny uczestnik społeczeństwa informacyjnego, który nie tylko używa mediów, ale jest również w stanie współtworzyć rzeczywistość medialną. Wreszcie mistrzowski poziom kompetencji medialnych i informacyjnych pozwala na wywoływanie zmian i wywieranie wpływu na rzeczywistość przez media. Osoby o takim poziomie kompetencji potrafią organizować grupy użytkowników, są w stanie dzielić się wiedzą i doradzać innym oraz animować otaczającą je rzeczywistość.

Edukacja medialna stawia sobie za cel wykształcenie określonych kompetencji niezbędnych wykorzystującym nowoczesne kanały komunikowania, tak aby mogli swobodnie i bez przeszkód funkcjonować we współczesnej kulturze. Wybrane kompetencje i umiejętności, jakie należy rozwijać w ramach edukacji medialnej to:

— umiejętność oceny i doboru wartościowych komunikatów oraz weryfikacji ich pochodzenia i autentyczności;

— umiejętność tworzenia materiałów multi- i hipermedialnych przy użyciu popularnych w danej chwili metod i narzędzi (nie chodzi o korzystanie z określonych programów czy usług, ale takich, które w danym momencie dają podobne możliwości twórcze);

— zdolność do współpracy w grupie przy użyciu nowoczesnych technologii komunikowania;

— umiejętność krytycznego odbioru komunikatów medialnych, w oparciu o tworzenie medialnych treści [3].

Co najmniej od dziesięciolecia wskazuje się, że to zestaw kompetencji (komunikacyjnych, miękkich) jest tym posagiem, w który szkoła powinna wyposażać młodych ludzi. Im wyższy będzie poziom świadomości nowych wyzwań w zakresie edukacji medialnej, tym lepsza będzie skuteczność także polskiego systemu edukacji w tym obszarze. Polska specyfika to przede wszystkim niemożność odniesienia aktywności komunikacyjnych: pracy w grupie, zarządzania zepołem, budowania poprawnych relacji partnerskich, działania na zasadach opartych na zaufaniu, delegowaniu zadań, poprawnym określaniu kompetencji, umiejętności, otwartym komunikowaniu braków i pozytywnym wsparciu emocjonalnym do innych obszarów motywacji i wsparcia niż system edukacyjny. Na nim i zasadniczo tylko na nim spoczywa dziś odpowiedzialność za kształcenie i trening wymienionych umiejętności [4].

Tworzenie komunikatów z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi cyfrowych jest jedną z podstawowych form aktywności ludzi korzystających z Internetu. Nowe usługi, sprzęty i oprogramowanie pozwalają nie tylko na samodzielne tworzenie nowych treści, ale również ich przetwarzanie, także z wykorzystaniem zasobów wcześniej opublikowanych.

Tworzenie rozumiemy jako budowanie komunikatów bez korzystania z wcześniej przygotowanych i/lub znalezionych zasobów. Może się ono składać z czynności kilku rodzajów. Przede wszystkim jest to budowanie prostych komunikatów, czyli tworzenie przekazów złożonych z mediów jednego typu, np. tekstu pisanego, fotografii, wideo, grafiki, dźwięku. Wiąże się z tym konieczność opanowania umiejętności obsługi odpowiednich narzędzi. To także budowanie złożonych komunikatów multimedialnych i hipermedialnych na bazie samodzielnie przygotowanych części składowych: pojedynczych tekstów medialnych, tzw. leksji.

Przetwarzaniem nazywamy budowanie komunikatów z wykorzystaniem wcześniej przygotowanych i/lub znalezionych zasobów, jak również tworzenie unikatowych treści stanowiących bazę lub uzupełnienie dla elementów pozyskanych z

innych źródeł. To działania związane z łączeniem własnych, znalezionych lub wcześniej przetworzonych treści w większe całości, a także modyfikacja prostych komunikatów, np. tekstu pisanego, wideo, grafiki, dźwięku. W tej kategorii mieści się też miksowanie, czyli tworzenie multimediów i hipermediów na bazie istniejących zasobów, również w połączeniu z tworzeniem niektórych części składowych. Przetwórczym działaniem jest również digitalizacja, polegająca na zmianie formatu analogowego na cyfrowy.

Prezentowanie to upublicznianie komunikatów przygotowanych on-line i/lub off-line (wytworzonych lub przetworzonych). Obejmuje ono działania związane z publikowaniem treści, polegającym na publikacji pojedynczych mediów; tekstu, zdjęć i grafiki, wideo, dźwięku. Tutaj również ważna jest umiejętność obsługi narzędzi do prezentacji synchronicznych i asynchronicznych, zarówno w sieci, jak i poza nią, a także tworzenie multimedialnych prezentacji. Do tej kategorii należy też budowanie prezentacji, archiwów, narracji w formie hipertekstowej, złożonych z leksji zawierających różnorodne media, tworzenie edytowalnych komunikatów w ramach pracy grupowej.

Spis wykorzystanych źródeł:

1. Woźniak K. Kompetencje nauczyciela w procesie edukacji medialnej http://knm.uksw.edu.pl/kompetencje-nauczyciela-procesie-edukacji-medialnej/ (dostęp 12.10.17).

2. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 18.12.2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, 2006/962/ WE,L394/10 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006: 394:0010:0018:pl: PDF (dostęp 10.10.17).

3. Muszyński D., Stunża G. Co to jest edukacja medialna? http://www.nina.gov.pl/baza-wiedzy/co-to-jest-edukacja-medialna/ (dostęp 16.10.17).

4. Borkowski I. Edukacja dziennikarska, edukacja medialna, edukacja kompetencji informacyjnych http://www.postscriptum.us.edu.pl/pdf/ ps2014_2_11.pdf (dostęp 17.10.17).

АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРОГРАМУВАННЯ

Абрамик Марія Володимирівна
магістрантка спеціальності «Середня освіта (інформатика)»
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

За сучасних умов у якісно новий спосіб вирішується проблема стрімкого розвитку новітніх технологій, зокрема їх використання у навчальному процесі.